

Kaj Jensen
Løvbjergvej 23
7361 Ejstrupholm

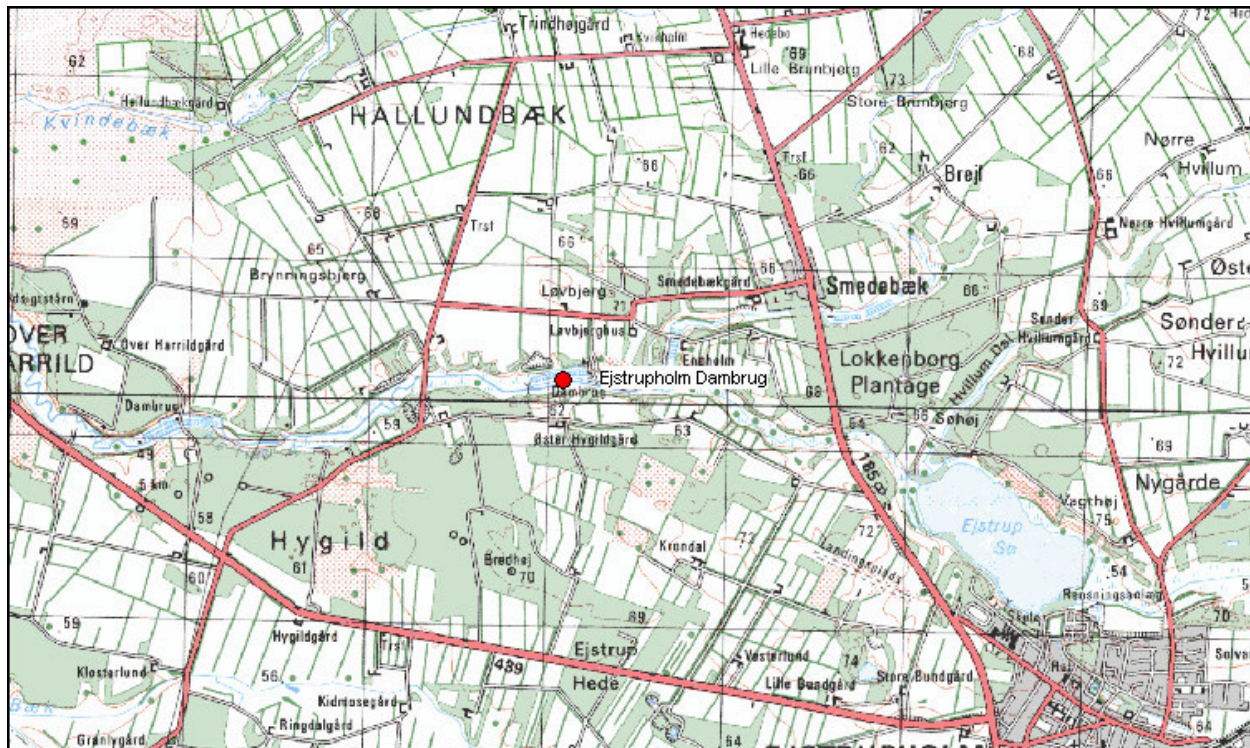
Dato
17. august 2004

Sagsbehandler
Annette Holm

Brev
Ejstrupholm Dambrug

Journal nr.
8.76.1-99
8.70.51.4-202

Miljøgodkendelse af forsøgsdambruget Ejstrupholm Dambrug (625-29) samt dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

1.	STAMBLAD FOR DAMBRUGET	3
2.	AFGØRELSE	4
2.1	ANSØGNING	4
2.2	GODKENDELSE	4
2.3	VILKÅR FOR GODKENDELSEN	5
2.3.1	<i>Generelt</i>	5
2.3.2	<i>Produktion og foderforbrug</i>	5
2.3.3	<i>Vandløbets biologiske tilstand</i>	6
2.3.4	<i>Udledergrænseværdier og egenkontrol</i>	6
2.3.5	<i>Medicin og hjælpestoffer</i>	8
2.3.5.1	Generelle vilkår	8
2.3.5.2	Specifikke vilkår	9
2.3.6	<i>Vandføringsmåling</i>	10
2.3.7	<i>Renseforanstaltninger</i>	11
2.3.8	<i>Slam</i>	11
2.3.9	<i>Affald, oplag og bortskaffelse</i>	13
2.3.10	<i>Støj og lugt</i>	13
2.3.11	<i>Driftsjournal og årsindberetning</i>	14
2.4	VANDFØRINGSMÅLING	15
2.5	DAMBRUGETS RETSBESKYTTELSE	15
2.6	KLAGEVEJLEDNING	16
3.	LOVGRUNDLAG, DIREKTIVER OG VEJLEDNINGER.....	18
4.	TIDLIGERE MEDDELTE AFGØRELSE	20
5.	FORUDSÆTNINGER FOR GODKENDELSEN	21
6.	UDTALELSER.....	22
7.	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE	22
8.	MILJØMÆSSIG VURDERING AF FORSØGSDAMBRUGET	24
8.1	PRODUKTION OG FODERFORBRUG	24
8.2	RENSEFORANSTALTNINGER.....	24
8.3	VANDFØRINGSMÅLINGER.....	25
8.4	SLAMDEPOT OG SLAMANALYSER	25
8.5	VANDFORSYNING.....	26
8.6	RECIPIENTFORHOLD	26
8.7	UDLEDNINGER	29
8.7.1	<i>Udlederkrav</i>	29
8.7.2	<i>Medicin og hjælpestoffer</i>	30
8.7.3	<i>Vandkvalitetskrav</i>	31
8.8	RENERE TEKNOLOGI.....	33
8.9	STØJ, LUGT OG VIBRATIONER	36
8.10	SAMLET VURDERING	36
9.	TIDSFRISTER	37
	OVERHOLDELSE AF VILKÅR	37
	INDBERETNING.....	37
	FORANSTALTNINGER UDEN TIDSFRIST	38
	BILAG 1 - 2. UDGAVE AF ANSØGNING OM GODKENDELSE, DEN 24. JUNI 2004.	40
	BILAG 2 - SAGSFORLØB FOR GODKENDELSESSAGEN	40
	BILAG 3 - DRIFTSJOURNALENS INDHOLD	41
	BILAG 4 - STØJ OG LUGT	42

1. Stamblad for forsøgsdambruget

Dambrugets navn	Ejstrupholm Dambrug
Adresse	Løvbjergvej 23, 7361 Ejstrupholm
Dambrugsnummer	625-29
Telefonnummer på dambruget	Ingen
CVR-nummer / P-nummer	10143284/ 1000025164
Matrikelnummer	10au Hallundbækgårde, Ejstrup i Nørre Snede Kommune
Ejer	Kaj Jensen
Ejers adresse	Løvbjergvej 23, 7361 Ejstrupholm
Ejers telefonnummer	75 77 27 81
Selskabsform	Privatejet
Dambruget drives af	Kaj Jensen, Løvbjergvej 23, 7361 Ejstrupholm
Telefonnummer / Mobilnummer	75 77 27 81 / 40 27 77 81
Driftsansvarlig kontaktperson	Kaj Jensen
Foderforbrug jf. dambrugsbkg., tons/år	143,5 (Ejstrupholm Dambrug)
Foderforbrug jf. denne godkendelse, tons/år	198 tons pr. år uden for forsøgsperioden. 379 tons pr. år i en 2-årig forsøgsperiode startende senest 1. januar 2005
Nærrecipient, målsætning	Holtum Å/ B2, "levested for laksefisk"
Målsætningsklasse op-/nedstrøms	5 / 5
Optimal faunaklasse op-/nedstrøms	7 / 7
Fjernrecipient	Ringkøbing Fjord
Vandløbets medianminimumsvandføring, op-/nedstrøms, l/sek.	620 / 620
Tilladt vandforbrug, l/sek.	57
Tilladelse til indvinding af grundvand	Der arbejdes p.t. på en tilladelse til indvinding af grundvand fra drænen under anlægget, samt vandløbsnære boringer
Klækkehus	nej
Yngelkummer	nej
Antal føde-/bagkanaler	2 racewayssystemer i beton á 4 kanaler på 65 meter
Antal damme	4 leveringsdamme
Produktionsareal, m ²	33540m ² (incl. leveringsdamme)
Renseforanstaltninger	Slamkegler (74 m ²), kontaktfiltre (308 m ³), biofiltre (242 m ³) Iltningsbrønde, 2 i hver kanal Slamdepoter (25 x 7 x 1,1 meter), 2 stk. Plantelagune, min. 16.000 m ² – opholdstid ca. 80 timer
Måleforanstaltning	Måleoverfald i afløb
Passageforhold	I stemmeværket er der på godkendelsestidspunktet en fisketrappe. Når forsøgsperioden starter, vil Ejstrupholm Dambrug ikke længere tage vand ind direkte fra åen, men indtage 57 l/sek. via drænen under anlægget, samt vandløbsnære boringer
Område	Åbent land Drikkevandsinteresser Værdifuldt landskab Vandløbet nedstrøms dambruget er udpeget til EU-habitatområde pga. arterne bæklampret, odder, flodlampret, havlampret, majsild, stavsild og vandranke

2. Afgørelse

2.1 Ansøgning

Ved ansøgning af 19. april 2004 har Dansk Dambrugerforening, på vegne af Kaj Jensen, der er den daglige driftsansvarlige, søgt om miljøgodkendelse til Ejstrupholm Dambrug, 10au Hallundbækgårde, Ejstrup i Nørre Snede Kommune. Den 24. juni 2004 blev der fremsendt en ny ansøgning, hvor der samtidig søges om sammenlægning med Smedebæk Mølle Dambrug.

Der søges om en samlet godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens §33.

Der søges om foderforbrug på 379 tons pr. år i en forsøgsperiode på 2 år.

Ejendommen er omfattet af naturbeskyttelseslovens åbeskyttelses- og skovbyggelinie, jf. §§ 16 og 17.

2.2 Godkendelse

Vejle Amt godkender hermed indretningen og driften af Ejstrupholm Dambrug i henhold til kapitel 5, §33 i bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, samt bekendtgørelse nr. 923 af 8. november 2002 om modeldambrug, samt bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om modeldambrug nr. 328 af 15. marts 2004. Godkendelsen er meddelt på en række vilkår. Samtidig tillades udledning af spildevand fra dambruget til Holtum Å i henhold til ovenstående lovs kapitel 5, jf. kapitel 4, §28 og bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

Med godkendelsen udgør det størst tilladte foderforbrug for Ejstrupholm Dambrug 379 tons foder pr. år i en forsøgsperiode på 2 år gældende fra senest 1. januar 2005. Godkendelsen er gjort midlertidig for så vidt angår medicin og hjælpestoffer samt foderforbrug.

Godkendelsen træder i kraft straks.

Der gives endvidere dispensation efter §65, stk. 2, jf. §§ 16 (åbeskyttelseslinien) og 17 (skovbyggelinien) i lov om naturbeskyttelse til at etablere de pågældende bassiner, udfiskningsdamme, slamdepot og plantelaguner som ansøgt og som vist på bilag modtaget hos amtet den 20. april 2004.

Der er ikke væsentlige biaktiviteter på dambruget.

2.3 Vilkår for godkendelsen af forsøgsdambruget.

2.3.1 Generelt

1. Godkendelsen omfatter hele dambruget.
2. Dambruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med ansøgning om godkendelse, bilag 1, samt bekendtgørelsen om modeldambrug.
3. Hvor godkendelsen ikke fastsætter særregler, gælder den til enhver tid gældende lovgivning.
4. Såfremt der sker ændringer i virksomhedens ejerforhold, forpagtning og/eller såfremt der kommer en ny driftsansvarlig for virksomheden, skal Vejle Amt skriftligt orienteres herom, før ændringen indtræder.
5. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på dambruget. Placering og indhold af godkendelsen skal være bekendt af alle ansvarlige. Vilkår i godkendelsen, der angår driften, skal være kendt af de personer, der er ansvarlige for den pågældende del af driften.
6. Andre miljøbelastende aktiviteter end de, der er beskrevet i godkendelsen, må ikke finde sted. I tvivlstilfælde afgør tilsynsmyndigheden, hvad der skal betragtes som miljøbelastende aktiviteter.
7. Fare for forurening eller forurening som følge af driftsforstyrrelser og/eller uheld skal omgående meddeles Vejle Amt. En efterfølgende skriftlig redegørelse for hændelsen skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest en uge efter hændelsens indtræden. Det skal fremgå hvilke tiltag, der allerede er iværksat, og som påtænkes iværksat for at hindre lignende fremtidige driftsforstyrrelser og/eller uheld.

2.3.2 Produktion og foderforbrug

8. Uden for forsøgsperioden må der maksimalt bruges 198 tons foder pr. år.
9. Det største tilladte årlige foderforbrug udgør 379 tons pr. år i en 2-årig forsøgsperiode igangsat senest 1. januar 2005.

Dambruget skal i forsøgsperioden drives og indrettes i overensstemmelse med modeldambrugsbekendtgørelsens bilag 2 (model 3), samt bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om modeldambrug.

På baggrund af forsøgsordningens resultater kan der søges om et foderforbrug, der ligger ud over 198 tons foder pr. år.

10. Senest 1 måned før forsøgsperioden starter, skal amtet orienteres herom.
11. Årsindberetning skal indsendes jf. dambrugsbekendtgørelsen. Endvidere skal foderforbruget fra forsøgsperiodens start og 1 år frem indberettes til amtet senest 13 måneder efter periodens start. Foderforbruget i 2. driftsperiode under forsøgsordningen skal indberettes på samme vis.
12. Foderkvotienten må på årsbasis ikke overskride 0,95. Ved foderkvotient forstås den mængde foder målt i kg, der medgår til produktion af 1 kg fisk.
13. Der må alene benyttes tørfoder, som skal være energirigt og højt fordøjeligt. Anvendelse og sammensætning af foderet skal overholde gældende lovgivning.
14. Hvis produktionen ønskes ændret væsentligt i forhold til, hvad der er ansøgt om, f.eks. produktion af andre fiskestørrelser eller fiskearter, skal dette meddeles amtet. Inden 14 dage efter modtagelsen meddeler amtet, om det kræver et tillæg til den eksisterende godkendelse.

2.3.3 Vandløbets biologiske tilstand

15. Driften af dambruget må ikke være årsag eller medvirkende til, at målsætningsklassen i Holtum Å umiddelbart nedstrøms dambruget ikke kan opfyldes. Faunaklassen skal være minimum 5 jf. DVFI.

Den optimale faunaklasse er vurderet til 7 både op- og nedstrøms dambruget. Faunaklassen er fastsat efter Dansk Vandløbsfaunaindeks.

2.3.4 Udledergrænseværdier og egenkontrol

16. Dambrugets tilladte vandindtag er reduceret af hensyn til driften som modeldambrug type 3A og må maksimalt være 57 l/sek. Vandforbruget kan reguleres, afhængig af hvad fodertildelingen bliver efter forsøgsperioden.
17. Udløbsvandet fra dambruget skal hele døgnet have en iltmætning på minimum 70%.
18. Vandets iltmætning i dambrugets udløb registreres dagligt og indføres i driftsjournalen, jf. bilag 3.

19. Fastlæggelse af egenkontrolprogram skal inden 1 måned fra forsøgsperiodens start koordineres med DMU, DFU og Vejle Amt. Det udvidede egenkontrolprogram skal inden forsøgsperiodens start godkendes af Vejle Amt.
20. I den 2-årige forsøgsperiode skal dambruget udføre egenkontrol som beskrevet i bilag 5 – Måleprogram (udvidet egenkontrol) for Ejstrupholm Dambrug under forsøgsordningen for modeldambrug, og efter de retningslinjer de projektansvarlige (DMU/DFU) i øvrigt fastsætter.
21. Prøvetagningsrapporterne af ind- og udløbsprøver skal nummereres og fremsendes løbende direkte fra laboratoriet til amtet. I forsøgsperioden fremsendes resultaterne dog fra DMU efter nærmere aftale.

Dambrugeren skal sikre, at laboratoriet nummererer analyseresultaterne og fremsender dem til amtet enten som pdf-fil eller i papirform umiddelbart efter, at de foreligger.

Endvidere skal analyseresultaterne senest 1 måned efter de foreligger, fremsendes digitalt fra laboratoriet til amtet (e-mail eller på diskette) i XML-format.

22. Ved vandets passage gennem dambruget må koncentrationen i afløbet ikke overstige nedenstående krav:

Parametre	Koncentrationen i udløbet mg/l
BI ₅	8,3
Total-P	0,59
Ammonium-N	4,8
Total-N	7,2
Suspenderede stoffer	35

23. Afløbskontrol i den 2-årige forsøgsperiode:

Amtets vurdering af, hvorvidt udlederkravene er overholdt, foretages ved kontrol på udløbskoncentrationer efter DS 2399. Der udføres tilstandskontrol for alle fem parametre. Hver kontrolperiode har en varighed af 52 uger. Udlederkrav for de 3 parametre vil da blive fastsat jf. DMU's notat af 24. november 2002.

Kontrol med overholdelse af krav baseret på tilstandskontrol sker således:

$$\ln C = \alpha + kn \cdot \beta$$

Kontrolstørrelsen C for de enkelte parametres koncentration i afløbet jf. vilkår 23:

- er gennemsnittet af kontrolværdierne efter, der er taget den naturlige logaritme til den enkelte kontrolværdi.

- er standardafvigelsen af kontrolværdierne efter, at der er taget den naturlige logaritme til den enkelte kontrolværdi.
- kn er justeringsfaktoren. Justeringsfaktoren kan for så vidt angår tilstandskontrol for henholdsvis 12 og 26 prøver pr. driftsperiode beregnes til 0,30 og 0,50.

(Amtet kan til enhver tid revidere kontrolvilkår for at forbedre egenkontrollen eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn).

24. Dambruget skal efter forsøgsperiodens udløb årligt lade et akkrediteret laboratorium udtage minimum 12 prøvesæt i udløb samt 6 prøver fra boring, der analyseres for suspendede stoffer, BI₅, ammoniumkvælstof, totalfosfor, totalkvælstof og iltmætningsprocent. Prøverne skal udtages jævnt over året.
25. Prøvetagningen skal gennemføres under normal drift på dambruget.
26. Ved udtagning af egenkontrolprøver skal følgende forhold registreres og medsendes laboratoriet:
 - Iltindhold (mg/l og iltmætning i %) og vandtemperatur i ind- og udløb.
 - Vandføring gennem dambruget.
 - Foderforbrug/fodertype i prøvetagningsdøgnet.
 - Fiskebestanden.
 - Eventuelle atypiske forhold (f.eks. sygdom, sygdomsbekæmpelse, driftsstatus, ændringer i dambrugets daglige rutiner i prøvetagningsdøgnet).
 - Af prøvetagningsrapporten skal prøvens temperatur ved prøvetagningens ophør fremgå.

2.3.5 Medicin og hjælpestoffer

2.3.5.1 Generelle vilkår

27. Anvendelsen af medicin og hjælpestoffer til behandling af fiskesygdomme skal begrænses mest muligt ved hjælp af den bedste tilgængelige teknik.
28. Alle indsatte fisk skal være vaccineret mod rødmundssyge. Eneste undtagelse er, hvis de fysiske kriterier for vaccination ikke er opfyldt, dvs. temperatur, fiskens størrelse, fiskenes generelle sundhedstilstand.
29. Hjælpestoffer må kun anvendes til desinfektion af vand i forbindelse med behandling af fiskesygdomme og/eller parasitter samt til desinfektion af udstyr. Der må ikke anvendes kemikalier til algebekæmpelse.

30. Den samlede mængde af de forskellige typer af medicin og medicinfoder skal opgøres i forbindelse med indberetningen til amtet. Behandlingsmetode og anvendte mængder af medicin og hjælpestoffer skal løbende indføres i dambrugets driftsjournal.
31. Under dunke og andre beholdere med flydende medicin og hjælpestoffer skal der være et tæt opsamlingssted svarende til mindst rumfanget af den største beholder.
32. Såfremt det er muligt at substituere et eller flere af de anvendte stoffer med et mere miljøvenligt stof, skal dette ske.
33. I tilfælde af, at dambruget, efter anvisning fra dyrlægen, ønsker at anvende medicin eller hjælpestoffer, der ikke er omfattet af denne godkendelse, eller hvis de tilladte mængder som følge af dyrlægens anvisninger overskrides, skal amtet straks orienteres i de enkelte tilfælde. Orienteringen skal være amtet i hænde hurtigst muligt og senest 7 dage efter behandlingen er startet.

2.3.5.2 *Specifikke vilkår*

34. Indtil 1. april 2005 må gennemstrømsbehandling med medicin og hjælpestoffer anvendes i henhold til nærværende godkendelses vilkår 35-40.
35. Der må maksimalt anvendes 500 liter 37% formalin på dambruget pr. år. Formalin må maksimalt doseres i en koncentration på 30,5 mg/l formaldehyd i 1 kanals fulde vandmængde. Der må maksimalt behandles i halvdelen af produktionsanlægget ad gangen (4 kanaler).
36. Der må maksimalt anvendes 500 kg natriumpercarbonat, eller lignende brintoverilteprodukt, på dambruget pr. år. Natriumpercarbonat må maksimalt doseres i en koncentration på 50 mg/l i 1 kanals fulde vandmængde. Brintoverilte udgør 32% af natriumpercarbonat. Der må maksimalt behandles i halvdelen af produktionsanlægget ad gangen (4 kanaler).
37. Der må maksimalt anvendes 10 kg blåsten på dambruget pr. år. Blåsten må maksimalt doseres i en koncentration på 0,05 mg/l blåsten i 1 kanals fulde vandmængde. Kobber udgør 25% af blåsten. Der må maksimalt behandles i halvdelen af produktionsanlægget ad gangen (4 kanaler).
38. Der må maksimalt anvendes 6,5 kg Sulfadiazin og 1,3 kg Trimethoprim på dambruget pr. år. Sulfadiazin må maksimalt doseres i en koncentration på 30 g aktivt stof pr. 1000 kg fisk. Behandlingstiden er normalt 5-10 døgn.
39. Der må anvendes NaCl.

40. Det udledte spildevand skal overholde nedenstående kravværdier for udledning af antibiotika og kemikalier.

Stof	Maksimal koncentration i udløb µg/l
Sulfadiazin	5,1
Trimethoprim	1,0
Formaldehyd	3000
Brintoverilte	1500
Kobber	1,1
Salt (NaCl)	25000

De angivne værdier er maksimalværdier, som ikke på noget tidspunkt må overskrides.

41. Senest 1. januar 2005 skal dambrugets ejer (eller driftsansvarlige) indsende ansøgning om godkendelse til fortsat brug af medicin og hjælpestoffer. Hvis denne ikke indsendes, bortfalder udledningstilladelsen. Ansøgningen skal indeholde en redegørelse for hvilken bedste tilgængelige teknologi, der anvendes med specifikation af forhold, der har betydning for at minimere udledningen af stofferne til vandmiljøet, en beskrivelse af resulterende udledninger ved anvendelse af denne teknologi, en redegørelse for hvorledes de til den tid gældende vandkvalitetskrav vil kunne overholdes samt en redegørelse for eventuelle yderligere foranstaltninger, der vil kunne bringes i anvendelse, såfremt en yderligere skærpelse af kravene til udledningen måtte blive aktuel.

2.3.6 Vandføringsmåling

42. Vandføringen gennem dambruget skal kunne måles umiddelbart og uafhængigt af driftssituationen på dambruget i øvrigt. Vandføringen registreres ved en særlig indretning i dambrugets udløb.

Under forsøgsordningen skal vandføringen endvidere kunne registreres på en række interne stationer, så det totale vandflow til og fra renseforanstaltningerne kan registreres af det projekttilknyttede akkrediterede laboratorium.

43. Vandføringen gennem dambruget skal registreres dagligt og indføres i driftsjournalen.
44. Målebygværkerne skal indrettes efter aftale med DMU, og godkendes af Vejle Amt, inden anlægget tages i brug.

45. Relation (graf/tabel) til brug ved aflæsning af vandføringen skal tilsendes amtet straks, anlægget er etableret.

2.3.7 Renseforanstaltninger

46. Der må ikke være fisk i plantelagunen.
47. Alt afledt produktionsvand fra dambruget skal ledes gennem filtrene og plantelagunen inden udløb til Holtum Å.
48. Dambrugets afløb skal udformes med fast tærskel på minimum 30 cm. (Ved fast tærskel forstås den højdeforskel ved udløbet, der er fra laveste afløbskote til bunden af bundfældningsbassinet).
49. Dambruget skal være forsynet med omløbsledning, som kun må bruges, når nederste plantelagune tømmes for slam. Under oprensning skal afløb være lukket, og vandet skal ledes gennem omløbsledningen. Oprensningen af plantelagunen må ikke medføre slamflugt til vandløbet.
50. Slamkeglerne skal tømmes mindst hver anden dag.
51. Kontakt- og biofilter skal renses mindst hver 5. dag.
52. Plantelagunerne skal oprenses mindst hvert 3. år.
53. Planter fra plantelagunen skal tilføres slamdepotet umiddelbart efter oprensning.

2.3.8 Slam

54. De tidligere slamdepoter skal være tømt for slam senest 6 måneder efter denne godkendelses ikrafttræden.
55. Slam og slamvand, der stammer fra slamkegler samt rensning af filtre, skal deponeres i dambrugets slamdepoter og håndteres på en sådan måde, at der ikke sker udsivning til vandløb. Slam må ikke oplægges på jorden.
56. Slamdepoternes bund skal ligge over grundvandsspejlet.
57. Overskudsvand fra slamdepot skal ledes tilbage til indløbsenden af plantelagunen.
58. Slamdepoterne skal tømmes mindst én gang årligt, gældende fra 2006.

59. I forbindelse med udtagning af slamprøve til analyse skal slammængden i depoterne opgøres. Opgørelsen skal medsendes laboratoriet og fremgå af laboratoriets analyseblanket.
60. Der skal udtages slamprøve til analysering, hver gang depoterne tømmes, dog maks. 2 gange årligt.
61. Mindst 1 måned og maksimalt 2 måneder inden bortskaffelse af slam skal der udtages en repræsentativ prøve af et akkrediteret laboratorium af slammet i depotet, og analyseresultaterne skal fremsendes Vejle Amt direkte fra laboratoriet. Prøven analyseres for:
- Tørstof, % af vådvægt (TS)
 - Kvælstof, mg/kg TS
 - Fosfor, mg/kg TS
 - Cadmium, mg/kg TS
 - Nikkel, mg/kg TS

Dambrugeren skal sikre, at laboratoriet nummererer analyseresultaterne og fremsender dem til amtet enten som pdf-fil eller i papirform umiddelbart efter, at de foreligger.

Endvidere skal analyseresultaterne senest 1 måned efter de foreligger, fremsendes til amtet digitalt (e-mail eller på diskette) i XML-format.

Når forsøgsdambruget har kørt 1 år, skal der udtages slamprøve. Prøven analyseres også for de miljøfremmede stoffer: LAS, PAH, NPE og DEHP. Amtet vil herefter tage stilling til, om slammet fremover skal analyseres for disse stoffer.

62. Vurdering af overholdelse af grænseværdierne for slam foretages efter de til enhver tid gældende regler. På godkendelsestidspunktet svarer dette til "Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 623 af 30. juni 2003 om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål" (slambekendtgørelsen).
63. Såfremt slammet opfylder grænseværdierne i slambekendtgørelsen for anvendelse til jordbrugsformål, må det afhændes til jordbrugsmæssige formål. I modsat fald skal dambrugeren have en anvisning af kommunen til, hvordan slammet bortskaffes på lovlig vis.
64. Levering af slam må kun ske efter direkte skriftlig aftale med brugeren. Aftalen må alene omfatte leverancer, der kan forudses anvendt til gødskningsformål i den kommende sæson.

65. Ved indgåelse af aftale om levering af slam til bruger, skal slamproducenten sende kopi af leveringsaftalen samt kort med angivelse af, hvor slammet forventes udspreddt, til kommunalbestyrelsen i brugers kommune.
66. Senest 1. februar skal det skriftligt indberettes til amtet hvor store mængder slam (tons vådvægt), der er afhændet fra dambruget fordelt på kategorierne landbrug, skovbrug, gartneri, parkdrift, privat havebrug, deponi og andet, med angivelse af hvad andet er. Indberetningen skal beskrive, hvordan slammet er behandlet (uden behandling, stabiliseret, kontrolleret kompostering, kontrolleret hygiejnisering).

2.3.9 Affald, oplag og bortskaffelse

67. Oplag af affald fra produktionen såsom døde fisk, foder, hjælpestoffer, medicin- og foderemballage, slam samt olie- og kemikalieaffald må ikke give anledning til forurening. Bortset fra slam skal oplag af affald, der kan medføre forurening, foretages i tætte emballager eller i bygningsrum uden afløb.
68. Døde fisk skal dagligt opsamles og opbevares i en tæt lukket beholder indtil levering til destruktion.
69. Dambrugeren skal overfor tilsynsmyndigheden kunne dokumentere, at dambrugets affaldsbortskaffelse sker i henhold til bekendtgørelse om affald, nr. 619 af 27. juni 2000. Tilsynsmyndigheden kan forlange skriftlig dokumentation herfor.

2.3.10 Støj og lugt

Støj

70. Fra kl. 22.00 til 07.00 alle ugens dage må virksomhedens bidrag til maksimalværdien af støjniveauet i områder med boliger, herunder fritliggende boliger i det åbne land, ikke overskride de i tabel 2.2 anførte natgrænseværdier med mere end 15 dB(A) -, jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1984 om ekstern støj fra virksomheder.

Tabel 2.2. Tallene er angivet som det ækvivalente, korregerede støjniveau i dB(A) afhængig af tidsrum.

Tidsrum	Mandag – fredag kl. 07.00-18.00 lørdag kl. 07.00-14.00	Mandag – fredag kl. 18.00-22.00 lørdag kl. 14.00-22.00 søn- og helligdage kl. 07.00-22.00	Alle dage kl. 22.00-07.00
Områdetype			
Boliger i det åbne land.	55	45	40

71. Dambrugeren skal på forlangende fra og efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden lade udføre målinger og beregninger til dokumentation af, at støjgrænseværdierne er overholdt. Dokumentation i form af målinger og beregninger skal være tilsynsmyndigheden i hænde i skriftlig form senest 3 måneder efter, at krav herom er fremsat. Se bilag 4.

Lugt

72. Dambruget må ikke give anledning til lugtgener. Såfremt der skulle opstå lugtgener, der af amtet skønnes væsentlige, skal dambruget straks iværksætte tilstrækkelige afhjælpende foranstaltninger.
73. Dambrugeren skal på forlangende fra og efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden lade udføre målinger og beregninger til dokumentation af, at lugtgrænseværdierne er overholdt. Se bilag 4.

2.3.11 Driftsjournal og årsindberetning

74. Dambrugeren skal føre en driftsjournal, som skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag 3.
75. Oplysning om årets produktion, foderforbrugets samlede størrelse fordelt på fodertyper og pillestørrelse, foderforbruget opgjort pr. måned, fiskebestanden på opgørelsestidspunktet, mængden af borttransporteret slam fordelt på anvendelse i landbrug, skovbrug, gartneri, parkdrift og privat havebrug, anvendelse af medicin og hjælpestoffer (art, mængde, formål, periode for anvendelsen, doseringen, samt om brugen er anvist af dyrlæge), skal sendes til tilsynsmyndigheden. Driftsjournalen skal opgøres pr. 31. december, og resultaterne skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest 1. februar det følgende år.
76. Driftsjournalen skal på forlangende forevises tilsynsmyndigheden. Hvis driftsjournalen foreligger i elektronisk form, kan amtet forlange at få tilsendt udskrift af oplysningerne. Den skal opbevares mindst fem år efter.

2.4 Vandføringsmåling

77. Vandføringen gennem dambruget skal kunne måles umiddelbart og uafhængigt af driftssituationen på dambruget i øvrigt. Vandføringen registreres ved en særlig indretning.
78. Vandføringen gennem dambruget skal registreres dagligt og indføres i driftsjournalen.

2.5 Dambrugets retsbeskyttelse

Dambrugets retsbeskyttelsesperiode udløber 8 år fra godkendelsesdatoen. Retsbeskyttelsen sikrer, at der almindeligvis ikke kan meddeles forbud eller påbud efter miljøbeskyttelseslovens §41 til en virksomhed, der har fået en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, før der er forløbet 8 år efter godkendelsens meddelelse.

Frem til den 1. september 2012 kan vilkårene i henhold til miljøbeskyttelseslovens §41, stk. 4 kun ændres ved påbud eller forbud, såfremt:

1. der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning fra dambrugets drift
2. forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse
3. dambrugets forurening i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund for denne ved godkendelsens meddelelse eller
4. væsentlige ændringer i den bedst tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssige store omkostninger.

Når retsbeskyttelsesperioden er udløbet, vil miljøgodkendelsen fortsat være gældende. Tilsynsmyndigheden har imidlertid mulighed for, til den tid, at tage den samlede godkendelse eller dele heraf op til revision, når dette er miljømæssigt begrundet, eller der er udviklet renere teknologi eller bedre rensningsformer.

Revision af eksisterende godkendelse efter udløbet af den 8-årige periode sker i givet fald ved påbud i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens §15, stk. 1.

I det tilfælde, godkendelsen påklages til højere administrativ myndighed, beregnes den 8-årige beskyttelsesperiode fra datoen for meddelelsen af den endelige afgørelse i godkendelsessagen, jf. godkendelsesbekendtgørelsens §12, stk. 2.

Dambruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen på en måde, som indebærer forøget forurening, før udvidelsen er godkendt af Vejle Amt. Opmærksomheden henledes på, at det er amtet, der skal vurdere, om en ændring eller udvidelse kræver godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens §33.

Vejle Amt skal bemærke, at miljøgodkendelsen mht. medicin og hjælpestoffer er tidsbegrænset med revisionsret 1. april 2005, hvor det vil blive vurderet, om dambruget kan overholde amtets vandkvalitetskrav.

2.6 Klagevejledning

2.6.1 Miljøbeskyttelsesloven

Der kan inden den 21.09.2004 klages over afgørelsen til Skov- og Naturstyrelsen. Klageberettigede er ansøgeren, Embedslægeinstitutionen i Vejle Amt, enhver med en væsentlig interesse i sagens udfald samt klageberettigede myndigheder og organisationer.

En eventuel klage skal være skriftlig og indsendes til:

**Vejle Amt
Damhaven 12
7100 Vejle**

Vejle Amt sender herefter klagen med sagens akter videre til Skov- og Naturstyrelsen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort i Vejle Amts Folkeblad og Horsens Folkeblad.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb blive underrettet om eventuelle indkomne klager.

En klage over miljøgodkendelsen har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Skov- og Naturstyrelsen bestemmer andet. Bestemmelsen indebærer ingen begrænsning i klagemyndighedens adgang til at ændre eller ophæve en påklaget afgørelse. Påbegyndelse af anlægsarbejder sker således på ansøgers egen risiko og ansvar.

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen efter loven skal være anlagt ved domstolene inden 6 måneder efter afgørelsens offentlige bekendtgørelse, jf. miljøbeskyttelseslovens §101.

2.6.2 Naturbeskyttelsesloven

Der kan klages over afgørelse om dispensation fra naturbeskyttelsesloven vedr. etablering af det fuldt recirkulerede sættefiskanlæg. Klagen skal ske inden 21.09.2004, hvilket er 4 uger fra den dato, hvor afgørelsen er annonceret. Klage kan ansøges af ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, samt visse landsdækkende foreninger og organisationer.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hvis der er klaget, må tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet opretholder tilladelsen.

En klage skal sendes hertil. Den sendes videre til Naturklagenævnet med amtets bemærkninger.

Hvis De ikke inden 5 uger fra dags dato har modtaget besked herfra om, at der er kommet klager, kan tilladelsen udnyttes.

Tilladelsen efter naturbeskyttelsesloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Tilladelsen fritager ikke for at indhente tilladelse efter lovgivning, der administreres af anden myndighed - som oftest tilladelse efter byggeloven fra kommunen.

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Med venlig hilsen

Annette Holm

3. Lovgrundlag, direktiver og vejledninger

Ved godkendelsessagens behandling er følgende lovgrundlag benyttet:

1. Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, Miljø- og Energiministeriets lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001.
2. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 501 af 21. juni 1999.
3. Bekendtgørelse om ferskvandsdambrug, Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 204 af 31. marts 1998.
4. Bekendtgørelse om modeldambrug, Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 923 af 8. november 2002.
5. Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om modeldambrug nr. 328 af 15. marts 2004.
6. Bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed, Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 652 af 3. juli 2003.
7. Bekendtgørelse om kvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af visse farlige stoffer til vandløb, søer eller havet, Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 921 af 8. oktober 1996.
8. VKI's litteraturgennemgang af effekter af kobber, formalin og kloramin-T i vandløb – hjælpemidler, som anvendes i dambrug, april 1999.
9. Hedeselskabets miljøvurdering af diverse antibiotika, 25. november 1998.
10. Miljø-Kemi's vurdering og vandkvalitetsmålsætning, 29. januar 1999.
11. Bekendtgørelse om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål, Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 623 af 30. juni 2003.
12. Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v., Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 637 af 30. juni 1997.
13. Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/1985 om begrænsning af lugtgener fra virksomheder.

14. Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1990 om begrænsning af luftforurening fra virksomheder.
15. Orientering fra Miljøstyrelsens Referencelaboratorium for støjmålinger, nr. 10, november 1989.
16. Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 637 af 30. juni 1997 om kvalitetskrav til miljømålinger, udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v.
17. Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 om måling af ekstern støj fra virksomheder.
18. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.
19. NFM (Nyt fra Miljøstyrelsen) 2 (Miljøstyrelsen 1983).
20. Vejle Amts Regionplan 97, Kvalitetsplan for vandløb og søer.
21. Miljø- og Energiministeriets vejledning nr. 5 1998 - Biologisk bedømmelse af vandløbskvalitet.
22. Fiskeriministeriets bekendtgørelse om ålepas, ungfiskesluser samt afgittringer i ferske vande, bekendtgørelse nr. 988 af 14. december 1999.
23. EU's fiskevandsdirektiv, rådets direktiv 78/659/EØF af 18. juli 1978 om kvaliteten af ferskvand, der kræver beskyttelse eller forbedring for at være egnet til, at fisk kan leve deri.
24. Bekendtgørelse om affald, Miljøstyrelsens bekendtgørelse nr. 299 af 30. april 1997.
25. Sortkjær et al., 2000. Undersøgelse af eventuelle miljøpåvirkninger ved anvendelse af hjælpestoffer og medicin i ferskvandsdambrug samt metoder til at reducere/eliminere sådanne påvirkninger. Rapporten er udarbejdet i forbindelse med et projekt, der gennemføres af Dansk Dambrugerforening i samarbejde med Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Fiskeriundersøgelser og Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
26. Bekendtgørelse om behandling af dyr med lægemidler og visse hormoner m.v. og om restkoncentrationer heraf i animalske fødevarer. Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 119 af 14. marts 2002.

LITTERATURLISTE

1. Regionplan Vejle Amt 2001-2013.
2. Dambrugsudvalgets rapport. Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri, marts 2002.
3. Redegørelse vedrørende det tekniske grundlag for miljøgodkendelse af dambrug. Danmarks Fiskeriundersøgelser, Rapport nr. 52 - 98.
4. Slutrensning på dambrug, Ole Grønberg og Jens Ole Frier, Aalborg Universitet, 1999.
5. Forhold der har betydning for ferskvandsdambrugs forurening med organisk stof, F. J. Christensen, Ringkjøbing Amt, 1998.
6. Undersøgelse af eventuelle miljøpåvirkninger ved anvendelse af hjælpestoffer og medicin i ferskvandsdambrug samt metoder til at reducere/eliminere sådanne påvirkninger, Bovbjerg et al., 2000.
7. Afløbskontrol på dambrug, faglig rapport fra DMU nr. 260, 1998.
8. Dambrugerforeningens notat om medicin og hjælpestoffer.

4. Tidligere meddelte afgørelser

Denne afgørelse erstatter:

- Ejstrupholm Dambrugs foderafgørelse af 18. juli 1991.

Smedebæk Mølle Dambrug nedlægges senest 1. januar 2005, hvor forsøgsperioden senest skal starte.

5. Forudsætninger for godkendelsen

Ombygningen af forsøgsdambruget Ejstrupholm Dambrug er VVM-screenet. Projektet er ikke fundet VVM-pligtig. Foderudvidelsen, der finder sted i forsøgsperioden, skal jf. samlebekendtgørelsen ikke VVM-screenes. Det forudsættes, at indretningen af dambruget er godkendt af DMU og DFU, med henblik på monitoring, **inden etableringen** af forsøgsdambruget. Det skal i den forbindelse præciseres, at amtet er tilsynsmyndighed for så vidt angår indretning af dambrugets afløb og fastsættelse af udlederkrav samt kontrol af disse.

Etableringen af det fuldt recirkulerede sættefiskanlæg er VVM-screenet. Projektet er ikke fundet VVM-pligtigt.

Ejstrupholm Dambrug er beliggende i landzone. Området er i regionplanen udpeget som område med drikkevandsinteresser og som værdifuld landskab.

Holtum Å er nærrecipient for dambruget. Fjernrecipient for dambrugets udledning er Ringkøbing Fjord.

På strækningen op- og nedenfor dambruget er Holtum Å i henhold til tillæg nr. 6 til Vejle Amts Regionplan 2001, Vandområdeplan, målsat B2, d.v.s. "Levested for laksefisk", og målsætningsklassen er fastsat til minimum DVFI 5, både op- og nedstrøms dambruget.

Kvalitetskravet for opfyldelse af fiskevandmålsætningen i Holtum Å op- og nedstrøms dambruget, vurderet efter DVFI, er faunaklasse 5, hvilket svarer til den svagt forurenede tilstand.

Dambruget er oprettet på grundlag af landvæsenskommissionskendelse af 13. juli 1951. Der er p.t. fisketrappe, ungfiskesluse og ålepas. Der er i øjeblikket ikke krav om helårlig afgivelse af vand gennem fisketrappen.

Med hensyn til faunapassage forbi dambruget henvises til Vejle Amts Regionsplan 2001, hvoraf det fremgår, at "Vejle Amt vil i takt med de økonomiske muligheder fortsat arbejde på at gennemføre faunapassager ved opstemningsanlæg, der udgør spærringer i vandløb. Amtet vil ved udarbejdelsen af vandindvindingstilladelser til dambrug senest i 2005 sikre, at der altid løber mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbene".

Fjernrecipienten for dambruget er Ringkøbing Fjord, der i henhold til Ringkøbing Amts Regionplan er klassificeret med en skærpet målsætning. Ringkøbing Fjord er endvidere udpeget som EF-fuglebeskyttelses-, Ramsar- og EF-habitatområde. Mellemprecipienten er Skjern Å.

Der er ikke fastsat kvoter for udledningen fra dambrug til Ringkøbing Fjord.

6. Udtalelser

Ansøgningen har været forelagt Nørre Snede Kommune, der bemærker, at:

- kommunen vurderer ikke, at der skal meddeles landzonetilladelse, idet der er tale om ændringer på et bestående produktionsanlæg. Ombygningen forudsætter kun en byggeanmeldelse
- udover slambekendtgørelsens krav om analyse ønskes bestemmelserne omkring levering af slammet og underretning af kommunalbestyrelsen, bekendtgørelsens § 14, indarbejdet i godkendelsen
- det primære affald er angivet til plastiksække og kan bortskaffes til forbrænding via renovationsordning. Med henblik på at vurdere et muligt potentiale for genbrug, ønskes den skønnede mængde oplyst til kommunen
- der mangler oplysning om bortskaffelsen af de døde fisk.

7. Miljøteknisk beskrivelse

Ejstrupholm Dambrug ombygges til forsøgsdambrug – model 3A – jf. bekendtgørelse om modeldambrug.

Fodertildelingen på Ejstrupholm Dambrug har hidtil være 143,5 tons pr. år. Dambruget har indtil nu været indrettet som et traditionelt dambrug med bundfældningsbassin.

Fodertildelingen på Smedebæk Dambrug har været 46 tons pr. år.

Med bekendtgørelse nr. 923 af 8. november 2002 er det blevet muligt at etablere forsøgsdambrug efter faste modeller. Disse dambrug tildeles i en forsøgsperiode op til den dobbelte fodermængde i forhold til det, dambrugsbekendtgørelsen tillader. Ejstrupholm Dambrug får i en periode på 2 år derfor en fodertildeling på 379 tons pr. år, ved at indrette dambruget efter model 3A konceptet. Se tabel 7.1.

Tabel 7.1.

Type modeldambrug	Model 3 A	Ejstrupholm Dambrug
Damtype	Beton	Beton
Recirkuleringsgrad (min. %)	95	98
Opholdstid i produktionsanlæg (min. timer)	18,5	27
Fisketæthed (max. kg/m ³)	50	50
Vandindtag (max. l/sek.)	15 pr. 100 tons foder	57
Maksimal daglig udfodring (kg pr. 100 tons anlæg)	800	1000
Decentrale bundfældningszoner	Ja	Ja
Anlæg til partikelfjernelse	Ja	Ja
Biofilter	Ja	Ja
Plantelagune	Ja	Ja

Forsøgsdambruget, Ejstrupholm Dambrug, vil blive indrettet som en model 3A. Vandindtaget vil blive ændret, så der primært benyttes vand indvundet gennem vandløbsnære borer. Vandindtaget bliver 57 l/sek.

Dambruget har i forbindelse med de seneste års egenkontrolprøver oplyst vandforbruget fra åen til at ligge omkring 600 l/sek. Dambrugets bundfældningsbassiner har haft en samlet kapacitet på omkring 690 l/sek., hvilket dermed har været det maksimale, dambruget har måttet indvinde for at overholde dambrugsbekendtgørelsens krav. På Smedebæk Mølle Dambrug har der jf. egenkontrolprøverne været brugt henholdsvis mellem 100 l/sek. og 150 l/sek. Det samlede vandforbrug til driften i forsøgsperioden reduceres dermed fra ca. 700-750 l/sek. til 57 l/sek. samtidig med, at foderforbruget fordobles fra 189,5 tons til 379 tons pr. år.

Vandindtaget er dermed reduceret kraftigt, og der er skabt mulighed for etablering af en bedre faunapassage end den eksisterende fisketrappe. Dambruget har dog ønsket, hvis resultaterne af forsøgsordningen ikke er tilfredsstillende, fortsat at have muligheden for at ansøge om fornyelse af tilladelse til indvinding af overfladevand. Dambrugets indvindingstilladelse til indvinding af overfladevand fra Holtum Å er givet efter vandforsyningsloven og udløber den 1. april 2005. Denne godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 ændrer ikke ved, at indvindingstilladelsen udløber. En fornyelse af vandindvindingstilladelse fra åen må søges særskilt.

Dambruget indrettes med 2 separate sektioner med racewaykanaler, til det ene er leveringsdammene tilknyttet. Hver kanal indrettes med en beluftning, bestående af 2 stk. 4 m dybe beluftningsbrønde med dimensionerne 2 m x 2,5 m, og 2 stk. 2,5 m dybe brønde med dimensionerne 6 x 2,5 m. Til drift af anlæggets beluftningsbrønde installeres 2 kapselblæsere. Før hvert afsnit med slamkegler er der riste, der sikrer en passende afstand til keglerne, for at partiklerne kan bundfældes.

Vandet i racewaysystemerne ledes gennem kontakt- og biofiltre, inden vandet ledes tilbage til produktionskanalerne. I hvert af systemerne recirkuleres 600 l/sek. Recirkuleringsgraden er 98%. En delstrøm ledes fra filtrene til en plantelagune på ca. 16000 m², hvor den sidste rensning foregår. Det vil blive sikret, at iltindholdet i afløbsvandet inden udløb til Holtum Å altid er minimum 70% evt. via bioblokke.

Slam fra rensning af filtre og slamkegler ledes til slamdepoter, der har en kapacitet på ca. 1 år.

8. Miljømæssig vurdering af forsøgsdambruget

8.1 Produktion og foderforbrug

Der er ansøgt om godkendelse af dambruget som et forsøgsdambrug efter bekendtgørelsen om modeldambrug.

Foderforbruget har på nær ganske få år ikke været over det tilladte foderforbrug på 143,5 tons pr. år på Ejstrupholm Dambrug. Dambrugets årlige foderkvotient har ligget omkring 0,9, hvilket er under dambrugsbekendtgørelsens krav på 1,0.

Hele konceptet om modeldambrug er bygget op om begrebet renere teknologi, hvorfor indretning og drift af forsøgsdambruget til fulde efterlever de bedst kendte teknologier p.t. på dambrugsområdet. En forudsætning for hele forsøgsordningen er, at udledningen af fosfor og BI₅ holdes på samme niveau, som dambrugsbekendtgørelsens niveau, på trods af en dobbelt så høj fodertildeling. Udledningen af kvælstof vil dog blive potentielt højere i den 2-årige forsøgsordning. Efter evalueringen af prøverne, der udtages i forsøgsperioden, vil dambrugets fodertildeling blive reguleret, således at udledningen af kvælstof sikres at forblive på dambrugsbekendtgørelsens niveau.

Med ombygningen af Ejstrupholm Dambrug bliver det tilladelige foderforbrug 287 tons pr. år i den 2-årige forsøgsperiode. Dambruget vil udelukkende anvende højenergifoder, og foderkvotienten forventes omkring 0,9 på årsbasis. Foderkvotienten er dog sat til 0,95 for at der gives spillerum til indkøring af anlægget.

Produktion og foderforbrug vil være meget ensartet over året, da produktionsvilkårene stabiliseres i det nye anlæg. Der forventes derfor en jævn fordeling af foderforbruget og produktion med 1/12 af den årlige produktion pr. måned.

Driftsforholdene vil løbende blive registreret i omfattende PC-driftsjournal.

Fodertildeling uden for forsøgsperioden er fastsat ud fra formlerne i modeldambrugsbekendtgørelsen, således at der i de disse perioder sikres, at der ikke sker en merudledning af kvælstof i forhold til dambrugsbekendtgørelsens niveau. Dambruget kan på baggrund af forsøgsordningens resultater fremsende en ansøgning til amtet om en øget fodertildeling i forhold til foderforbruget, der er fastsat uden for forsøgsperioden.

8.2 Renseforanstaltninger

Der henvises til ansøgningens afsnit 3 (bilag til godkendelsen) for en detaljeret beskrivelse af renseforanstaltningerne.

Renseforanstaltninger består af enheder til partikelfjernelse (slamkegler og kontaktfiltre) samt enheder med en biologisk mikrobiel omsætning af organisk stof og denitrificering af kvælstof (fortrinsvis plantelagune og biologisk filter). Kvælstof er den vanskeligste fraktion at fjerne, da hovedparten findes som opløst stof (ammoniak-/ammonium-N) og derfor ikke lader sig fjerne i partikelfiltre.

Forsøgsperiodens resultater mht. dokumentation af Ejstrupholm Dambrugs kvælstoffjernelse vil blive bestemmende for dambrugets fremtidige fodertilladelse.

Det er amtets vurdering, at dambrugets indretning efter modeldambrugsbekendtgørelsen vil sikre en udledning, der som minimum er fosforneutral, formindsket mht. organisk stof og for kvælstof potentielt stigende i begrænset omfang i en forsøgsperiode af to års varighed.

8.3 Vandføringsmålinger

For at der kan sammensættes et monitoringsprogram, er det en forudsætning, at måleanordningerne indrettes således, at usikkerheden på vandføringen minimeres mest muligt. Endvidere skal udtagning af prøver ske under fuldt opblandede forhold.

8.4 Slamdepot og slamanalyser

Af ansøgningen fremgår, at der på dambruget ligger 2 slamdepoter på knap 200 m³ hver.

Amtet finder indretning og placering af slamdepoterne forsvarlig, idet de ligger langt fra vandløbet og etableres med plastfolie for at hindre udsivning.

Amtet ønsker at fremme genanvendelsen af fosfor- og kvælstofholdigt slam, der overholder grænseværdierne for tungmetaller og miljøfremmede stoffer. Der er derfor stillet vilkår om afhændelse af slam fra dambruget 1 gang årligt. Af de tidligere fremsendte resultater af slamanalyser fremgår, at der har været store problemer med overholdelse af grænseværdierne for cadmium. Dambruget har ikke de sidste 9 år afhændet slam, idet der har været så betydelige overskridelser, at slammet ikke har kunnet benyttes til jordbrugsformål. Det er amtets vurdering, at slammet i de eksisterende depoter, inden for 3 måneder efter godkendelsestidspunktet skal tømmes for gammelt slam. Før afhændelse skal slammet analyseres. Kommunen og amtet skal orienteres om resultaterne, og kommunen skal involveres i afhændelsesmulighederne.

Det er amtets erfaring, at det også på andre dambrug oftest er cadmium, der kan være et problem i dambrugsslam. Dambruget har mulighed for at søge dispensation for slambekendtgørelsens regler vedr. afhændelse til jordbrugsformål ved Miljøstyrelsen. Såfremt der ansøges om dispensation, ønsker amtet kopi af ansøgningen. Under alle omstændigheder kan kommunen anvise bortskafningsmuligheder.

Til dokumentation for indhold af miljøfremmede stoffer er der, jf. slambekendtgørelsen, stillet vilkår om dokumentation for indhold af de miljøfremmede stoffer LAS, PAH, NPE og DEHP senest 1 år efter, at dokumentationsperioden er gået i gang. Når resultaterne foreligger, vil amtet jf. slambekendtgørelsen vurdere, om disse analyser fremover kan udelades.

Af ansøgningen kan beregnes, at tørstofmængden af slammet ligger på omkring 27 tons, hvis tørstofindholdet er 7% som forudsat. Der er derfor indført et vilkår om indberetningspligt til kommunen om de afhændede slammængder.

8.5 Vandforsyning

Dambruget har jf. kendelse af 27. september 1962 ret til at indvinde overfladevand fra Holtum Å, bortset fra den vandmængde der skal ledes gennem fisketrappen i vinterperioden. Tilladelsen er gældende til 1. april 2005. Hvis resultaterne i forsøgsperioden er tilfredsstillende, vil opstemningen ikke fremover blive benyttet, i modsat fald vil dambruget søge om fornyet indvindingstilladelse fra åen. Amtet skal i indvindingstilladelse efter vandforsyningsloven sikre at der mindst afgives 50% af medianminimumsvandføringen til åen.

I sommeren 1993 blev der foretaget synkronmålinger i Holtum Å-systemet. Ud fra disse synkronmålinger er medianminimumsvandføringen blevet fastsat til 620 l/sek. både op- og nedstrøms Ejstrupholm Dambrug.

Dambruget har ret til indvinding af overfladevand fra Holtum Å til 31. marts 2005, hvorefter den bortfalder (bekendtgørelse nr. 130 af 26. februar 1999 af lov om vandforsyning m.v.).

8.6 Recipientforhold

Ejstrupholm Dambrug udleder til Holtum Å.

Den biologiske vandløbsbedømmelse for de seneste 5 år i Holtum Å op- og nedstrøms dambruget fremgår af tabel 8.1. Alle år er der foretaget bedømmelser efter Dansk Vandløbsfaunaindeks (DVFI).

Efter DVFI betegnes vandløbets biologiske tilstand efter faunaklasse i heltal på en skala fra 1-7, hvor 1 betegner et ensidigt eller manglende dyreliv, og 7 angiver et meget varieret dyreliv.

Tabel 8.1. Oversigt over vandløbsbedømmelser, 1999-2003

Dato	Opstrøms indløbet DVFI/Saprobie	Nedstrøms udløb DVFI/Saprobie
12-08-1999	4	4
07-04-2000	4	4
27-02-2001	4	4
15-05-2002	4	4
24-03-2003	5	4

Oversigten med de biologiske vandløbsbedømmelser viser, at vandkvalitetskravene for Holtum Å ikke er opfyldt hverken op- eller nedstrøms dambrugets udløb. I 2001 og 2002 har der været tvivl om, hvorvidt dambruget forurener. I 2003 blev det vurderet, at den fundne forskel i faunaklasser hovedsageligt skyldes den ustabile fysiske tilstand nedstrøms dambruget. Det blev dog samtidig vurderet, at dambruget bidrager til at fastholde den dårlige faunaklasse. På baggrund heraf vurderer amtet, at man ud fra de seneste års fundne faunaklasser ikke kan sige noget entydigt om, i hvilket omfang udledningen fra Ejstrupholm Dambrug eventuelt påvirker miljøtilstanden i vandløbet.

Amtet har på tegningen konstateret, at der er påtegnet en 30 mm rist i udløb til Holtum Å. Området er reguleret af bekendtgørelse nr. 988 af 14. december 1999 om ålepas, ungfiskesluser samt afgittringer i ferske vande, og har derfor for så vidt ikke noget med denne miljøgodkendelse at gøre. Bekendtgørelsen forventes at blive ændret på baggrund af Faunapassageudvalgets anbefalinger i februar 2004. Det kan forventes, at der til dambrug vil blive stillet strengere krav, formentlig mellem 6 og 10 mm, til afgittring i udløb i forhold til de nuværende 30 mm. For turbiner er kravet p.t. 20 mm. Afgittringen på Ejstrupholm Dambrug vil blive taget op jf. de ventede ændringer af ovenstående bekendtgørelse.

Dambrugets vandindvindingstilladelse udløber i april 2005. På baggrund af dambrugets ombygning til modeldambrug med indvinding af vand udelukkende fra dræn og boringer.

EF-fuglebeskyttelses-, EF-habitat- og Ramsar-områder

Fjernrecipienten for dambruget er Ringkøbing Fjord, og mellemrecipienten er Skjern Å.

Skjern Å

Skjern Å er udpeget til EF-habitatområde på grundlag af arterne grøn kølleguldsmed, havlampret, flodlampret, laks, odder, vandranke, vandløb i lavland eller bjerge med bevoksning af *Ranunculion fluitantis* og *Callitricho-Batrachion*. Det er amtets vurdering, at Ejstrupholm Dambrug ikke udleder stoffer, der har betydning for dette udpegningsgrundlag. Det er primært udledningen af organisk stof og lave ilt-niveauer, der har betydning for vandløbsfaunaen. Amtet har endvidere med godkendelsen skærpet kravet til vandets ilt-niveau.

Ringkjøbing Fjord

Skjern Å løber ud i Ringkjøbing Fjord, som er udpeget som habitatområde pga. arterne odder, flodlampret, havlampret, majsild, stavsild og vandranke. Odder er især tilknyttet vandløb og søer men kan passere fjorden mellem vandløbssystemerne. Vandranke er ikke lokaliseret i fjorden men er tilknyttet Gødel Kanal ved Nymindestrømmen og Sydlige Parallelkanal. Det vurderes i øvrigt, at de listede fiskearter ikke er særligt følsomme overfor en vis grad af eutrofiering. Majsild og stavsild trækker op i Skjern Å-systemet muligvis for at gyde. Sildelarverne kan være direkte afhængige af en vis koncentration af mikroalger, der er basis for zooplanktonvækst. Zooplankton er den primære fødekilde for marine fiskelarver og sildelarvernes overlevelsesfrekvens er afhængig af tilgængeligheden af zooplankton i den rigtige størrelse ved larvernes fødesøgningsstart.

Ringkjøbing Fjord er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde pga. arterne klyde, rørhøg, mosehornugle, splitterne samt store forekomster af trækfuglene knopsvane, pibesvane og sangsvane, kortnæbbet gås, knortegås, gravand, pibeand, spidsand, skeand, hvinand, stor skallesluger og blishøne. Nogle af arterne er meget afhængige af bundvegetation i fjorden bl.a. svaner og blishøns. Disse arter er gået meget tilbage, siden slusepraksis blev ændret i 1995. Det forøgede saltindhold havde som konsekvens, at børstebladet vandaks, den dengang dominerende art på dybder fra 0-80 cm vanddybde, forsvandt og ikke siden er blevet erstattet af anden vegetation af betydning for fuglelivet.

Ringkjøbing Fjord har generelt en økologisk status (rimelig sigtddybe), der muliggør tilstedeværelsen af en bundlevende alsidig vegetation (ålegræs, havgræs mv.). Problemer med opretholdelsen af en stabil, tilstrækkelig høj saltholdighed ser ud til at forhindre udbredelsen af denne vegetation, der er en forudsætning for målsætningsopfyldelse.

En forholdsvis stor udbredelse af søsalat indikerer en for stor tilstrømning af næringsalte fra især det åbne land.

Konklusion

Miljøgodkendelsen fremmer beskyttelsen ved at stille krav til udledning af medicin og hjælpestoffer samt skærpe krav til udløbsvandets iltmætning. Dambrugets fremtidige drift vil mindske udledningen af organisk stof.

Relation til Skjern Å-Naturprojekt

Den nedre del af Skjern Å er udpeget til EF-habitatområde på grundlag af arterne: grøn kølleguldsmed, havlampret, flodlampret, laks, odder og vandranke, og på grundlag af naturtyperne: vandløb i lavland eller bjerge med bevoksning af *Ranunculus fluitans* og *Callitriche-Batrachion*. Det er amtets vurdering, at dambruget ikke udleder stoffer, der har betydning for dette udpegningsgrundlag. Det er primært udledningen af organisk stof og lave ilt-niveauer, der har betydning for vandløbsfaunaen.

8.7 Udledninger

8.7.1 Udlederkrav

Kontrolprogrammet er fastsat efter DS2399. Hermed gælder samme krav til den statistiske sikkerhed ved kontrollen med de stillede udlederkrav, som for andre særskilte udledere. Udlederkravene for alle 5 parameter skal i forsøgsperioden kontrolleres efter tilstandskontrol, idet der ikke foreligger målinger på det nyetablerede anlæg, hvorfor spredningen ikke er kendt, hvilket er en forudsætning for transportkontrol jf. DMU-notatet. Afløbskontrollen udføres som udgangspunkt og i hele forsøgsperioden som tilstandskontrol, hvilket er i overensstemmelse med den afløbskontrol, som udføres efter dambrugsbekendtgørelsen. Efter forsøgsperioden kan der søges om at overgå til transportkontrol på stofferne Total-N, Total-P og suspenderede stoffer.

Fastsættelsen af den maksimale forøgelse af BI₅ er sket på grundlag af en maksimal forøgelse af BI₅ i vandløbet på 0,7 mg/l, hvilket er en skærpelse i forhold til dambrugsbekendtgørelsens krav om en maksimal forøgelse på 1,0 mg/l. Skærpelsen er foretaget for at sikre, at Holtum Å ikke påvirkes yderligere, idet målsætningsklassen ikke er opfyldt. Amtet har i 2003 ikke kunne udelukke, om Ejstrupholm Dambrug er medvirkende årsag til den manglende mål opfyldelse. På andre forsøgdambrug bl.a. Døstrup Dambrug er forøgelsen af BI₅ skærpet.

Miljøklagenævnet har bl.a. i sin sagsbehandling henvist til ”Miljøforhold ved dambrug. Redegørelse om udvikling efter dambrugsbekendtgørelsens ikrafttræden (24. november 1992). Miljøklagenævnet skriver ”Med hensyn til BI₅ lægger nævnet vægt på, at det i såvel ovennævnte redegørelse som i styrelsens afgørelse vedrørende forsøgsprojektet er anført, at en koncentrationsforøgelse på blot 0,2-0,4 mg BI₅/l kan foranledige en forringelse på ½ forureningsgrad, hvis forureningsgraden i forvejen ligger på I-II eller II.” og videre ”Med hensyn til koncentrationsforøgelsen for BI₅ finder nævnet, at denne på baggrund af det interval på 0,5-0,8 mg, der er anført i styrelsens redegørelse, som forsøg kan fastsættes til den i samme redegørelse ”anbefalede” værdi på 0,7 mg BI₅. Dette er en lidt lavere værdi end angivet i styrelsens notat af 19. april 1991, men en højere værdi end niveauet på 0,2-0,4 mg BI₅ pr. liter, som anføres at kunne give recipientpåvirkning i vandløb”.

Det skal bemærkes, at afløbskontrollen ikke udføres for at dokumentere størrelsen af dambrugets udledning, men udelukkende for at kontrollere, hvorvidt der finder overskridelse af sted af de fastsatte udlederkrav.

8.7.2 Medicin og hjælpestoffer

Det fremgår af ansøgningen, at der ønskes godkendelse til at bruge formalin, blåsten, Detarox (brintoverilte), salt, oxolinsyre, sulfadiazin, trimethoprim og florfenicol, Amoxicillin og tricain. Af ansøgningen fremgår, at der søges om mængderne, der fremgår af tabel 8.2, men at det reelle forbrug forventes at være mindre.

Tabel 8.2. Oversigt over det ansøgte årlige forbrug af medicin og hjælpestoffer.

Medicin/hjælpestof	Forbrug pr. år
Formalin 37%	500 liter
Blåsten	Op til 10 kg
Brintoverilte	Op til 500 kg
Salt	Op til 3000 kg
Oxolinsyre	Ikke beskrevet
Sulfadiazin 100%	Ikke beskrevet
Trimethoprim 100%	Ikke beskrevet
Florfenicol	Ikke beskrevet
Amoxicillin-trihydrat	Ikke beskrevet
Tricain	Ledes ikke til vandløbet

Samtlige af de på dambruget anvendte stoffer er omfattet af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 921. Udledning af medicin og hjælpestoffer skal med baggrund i denne bekendtgørelse begrænses mest muligt ved hjælp af den bedste tilgængelige teknik. Dertil kommer, at det for enhver udledning også skal sikres, at kvalitetskrav for det pågældende vandområde overholdes, og at der ikke opstår akut giftighed i recipienten. Endvidere er udledning af stofferne omfattet af et generelt forbud (miljøbeskyttelseslovens §27), medmindre der er givet tilladelse i medfør af lovens §28.

Amtet har ud fra de sidste 4 års indberetninger konstateret, at

- der har kun været brugt formalin i 2001 og 2003, henholdsvis 300 liter og 200 liter (37%)
- der har været brugt blåsten alle årene – 15 til 25 kg
- der har været brugt Detarox i 2000 og 2002, henholdsvis 150 kg og 60 kg
- i 2000 og 2001 har der været brugt henholdsvis 50 kg og 25 kg kloramin-T. Der søges ikke om fortsat brug af kloramin-T
- der er kun brugt medicin i 2002, 6,5 kg sulfadiazin 100% og 1,3 kg Trimethoprim 100%.

I godkendelsen er der givet tilladelse til de konkrete ansøgte stoffer i de ansøgte mængder, hvis de er blevet anvendt indenfor de seneste 4 år. Der er ikke givet tilladelse til anvendelse af andre medicinstoffer end sulfadiazin og trimethoprim, idet der ikke har været behov herfor indtil nu. Såfremt der måtte opstå et behov for at bruge andre godkendte, receptpligtige stoffer, kan dyrlægens anbefalinger, indtil 1. april 2005, benyttes uden at rette henvendelse til amtet først.

For hjælpestoffernes vedkommende, kan andre stoffer end de, der er givet tilladelse til i denne godkendelse, også benyttes indtil 1. april 2005, uden amtet kontaktes først. Amtet skal blot orienteres senest 7 dage efter brugen af andre hjælpestoffer/medicin eller større mængder, end det der fremgår af tilladelsen efter denne godkendelse.

Ifølge DMU's notat vedrørende forbrug af medicin og hjælpestoffer, kan dambrugserhvervet generelt reducere forbruget af hjælpestoffer med 30% og medicin med 50% ved at ændre på dambrugspraksis. På Ejstrupholm Dambrug ændres praksis væsentligt i forhold til et traditionelt jorddambrug med vandindtag fra åen. Smittepresset må forventes at blive betydeligt mindre, og forbruget af specielt hjælpestoffer deraf betydeligt mindre.

8.7.3 Vandkvalitetskrav

Miljøstyrelsen har den 14. juli 2004 udsendt forslag til nationale vandkvalitetskriterier for de mest benyttede medicin og hjælpestoffer i ekstern høring, tabel 8.3. Sammen med vandkvalitetskriterierne er der sendt forslag til korttids-vandkvalitetskriterier. De endelige vandkvalitetskrav skal først være overholdt fra 1. april 2005. Indtil da skal udledningen af medicin og hjælpestoffer begrænses mest muligt, og de udsendte vandkvalitetskriterier kan benyttes som grundlag for at vurdere, om de etablerede foranstaltninger i miljøgodkendelserne kan føre til, at udledningen fra dambrugene sikrer en opfyldelse af vandkvalitetskravene.

Tabel 8.3. Miljøstyrelsens forslag til vandkvalitetskriterier sendt i ekstern høring d. 14. juli 2004.

Stof	Vandkvalitetskriterier, VKK µg/l	Korttids VKK µg/l
Brintoverilte	10	100
Formaldehyd	9,2*	46
Kloramin-T	3,1	3,1
Kobber	2*	3*
Oxolinsyre	0,18	1,8
Oxytetracyklin	2,0	16
Jod	20*	20*
Amoxicillin	0,037	0,37
Chlorbutanol	130	1300
Benzocain	7,2	72
Kaliumpermanganat	0,84	8,4
Florfenicol	Manglende data	Manglende data
Sulfadiazin	1,3	1,3
Trimethoprim	16	160

*Kvalitetskriteriet er fastsat som den naturligt forekommende baggrundskoncentration plus en overkoncentration. Der er benyttet følgende baggrundskoncentrationer:
Kobber:1 µg/l - Formaldehyd 0 µg/l – Jod 10 µg/l

De beregnede udlederkrav og vurdering heraf i forhold til Miljøstyrelsens forslag til vandkvalitetskriterier fremgår af tabel 8.4. For så vidt angår anvendelse af hjælpepestoffer er Sortkjærs (2000) fortyndingsmodel anvendt til estimering af koncentrationen i udløbsvandet.

Tabel 8.4. Maksimal udløbskoncentration og konsekvensvurdering af Miljøstyrelsens forslag til vandkvalitetskriterier.

Stof	Maksimal konc. i udløb (udlederkrav) $\mu\text{g/l}$	Koncentration i Holtum Å ved fortyndingsfaktor 10 $\mu\text{g/l}$	Forslag til Vandkvalitetskriterie $\mu\text{g/l}$
Sulfadiazin	5,1	0,5	1,3
Trimethoprim	1,0	0,1	16
Formaldehyd	3000	300	9,2
Brintoverilte	1500	150	10
Kobber	1,1	0,1	2

Beregninger af den maksimale koncentration af hjælpepestoffer ved udløb til recipient er beregnet ud fra en procentuel restkoncentration på 9,6% (PoolSim er anvendt uden omsætningsrater). Det forudsættes, at kun halvdelen af produktionsarealet anvendes (4 damme), og at der behandles med de i vilkårene 35-40 bestemte maksimale behandlingskoncentrationer. For så vidt angår kontinuerlige udledninger i forbindelse med antibiotikabehandling, estimeres koncentrationen i udløbet fra dambruget ud fra døgn-dosis samt dambrugets døgnvandindtag. I udregningen forudsættes det, at der behandles 1000 kg fisk pr. gang med 30 g Tribissen pr. 1000 kg fisk pr. dag. Behandlingstiden er 7 dage.

Ved at sammenholde den beregnede maksimale koncentration i Holtum Å med Miljøstyrelsens Vandkvalitetskriterier (tabel 8.4) kan det umiddelbart vurderes, at såfremt de foreslåede kvalitetskriterier skal overholdes, kan den hidtidige praksis for anvendelsen af formalin og brintoverilte ikke videreføres.

Der er givet en frist til 1. april 2005 inden en endelig fastsættelse af vandkvalitets- og udlederkrav. Indtil denne dato skal dambrugeren begrænse brugen af medicin og hjælpepestoffer bedst muligt, og der er i godkendelsen stillet vilkår om ikke at anvende mere end det hidtidige forbrug.

Senest 1. januar 2005 skal dambrugeren indsende en redegørelse for, hvordan det sikres, at de vandkvalitetskrav, der vil være gældende fra 1. april 2005, kan overholdes. Hvis denne ikke indsendes, bortfalder udledningstilladelsen. Redegørelsen kan bl.a. bygge på forskningsresultater frembragt af KVL, DMU og DFU – et 2-årigt projekt, der forventes afleveret inden 1. februar 2005. Projektet skal bl.a. fastsætte omsætningsrater for stoffernes nedbrydning internt på dambruget.

De fremtidige tilladelige udledningskoncentrationer efter 1. april 2005 baseres på en risikovurdering af, om der er andre udledere op- eller nedstrøms dambruget i Holtum Å, der udleder det samme stof, så stofkoncentrationen i vandløbet overskrider det akutte effekt-niveau. Dette vurderes på nuværende tidspunkt at være tilfældet med de pågældende stoffer, da der ligger mange andre dambrug i Holtum Å-systemet.

8.8 Renere teknologi

Bekendtgørelsen om modeldambrug bygger i videst udstrækning på begrebet renere teknologi. Vilkårene i denne godkendelse afspejler derfor disse begreber. Forsøgsordningen vil klarlægge, om der er yderligere tiltag, der kan foretages inden for renere teknologi.

I forbindelse med disse vurderinger har amtet i øvrigt lagt vægt på, at miljøbeskyttelseslovens §41 åbner mulighed for, at godkendelsen kan tages op til revurdering, såfremt væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknologi skaber mulighed for betydelig nedbringelse af emissionerne.

Da dambruget er med i forsøgsordningen, forudsættes det, at dambruget skal holde sig ajour med udviklingen i branchen og tage højde for, at der efterfølgende kan stilles yderligere krav om indførelse af renere teknologi.

I ansøgningen anføres følgende vedrørende renere teknologi:

Etableringen af modeldambruget sker i forbindelse med en forsøgsordning, der bl.a. sigter på at optimere dambrugsproduktionen. Under forsøgsordningen vil driften blive fulgt nøje og løbende tilpasset. Generelt forventes, at forsøgsordningen vil medføre udvikling af nye og bedre teknologier bl.a. til gavn for miljøet.

1. Muligheder for nedbringelse af udledninger til vandmiljøet

På dambruget vil de for tiden gængse fodertyper blive anvendt.

Et valg af fodertype alene ud fra ønsket om en minimeret miljøbelastning kan ikke umiddelbart foretages, idet der også skal tages hensyn til fiskenes fysiologiske krav samt arvelige egenskaber. Betydningen af disse forhold kendes ikke til bunds.

Der vil dog løbende blive evalueret på de enkelte fodertyper. Eventuel substitution vil blive overvejet, når nye fodertyper bliver markedsført, med henblik på en optimering af kvalitet, sundhed, miljø og økonomi. Det forventes, at der løbende sker en forbedring af foder til recirkulering. Der vil blive ført en omfattende PC-driftsjournal.

2. Muligheder for nedbringelse af energiforbruget

Ansøger forventer, at forsøgsdambrug med en fodertildeling på 379 tons pr. år har et energiforbrug på omkring 569.000 kWh, hvilket er 1,5 kWh pr. kg forbrugt foder. Af Hjortnæsudvalgets rapport fra 2002 blev det antaget, at der skulle bruges 1,5 kWh pr. kg forbrugt foder.

Ved etablering af anlægget vil energiforbruget i videst mulig udstrækning blive forsøgt minimeret ved anskaffelse og drift af pumper og anlæg.

3. Muligheder for nedbringelse af dambrugets vandforbrug

Eftersom vandindvindingen af overfladevand fra Holtum Å ønskes erstattet af en grundvandsindvinding, vil forholdene i Holtum Å omkring dambruget forbedres væsentligt. Der vil blive mulighed for genskabelse af det naturlige flowmønster omkring dambruget.

4. Minimering af miljøbelastningen i forbindelse med anvendelse af medicin og hjælpestoffer

Det forventes, at forbruget af medicin og hjælpestoffer kan reduceres, eftersom anlægget kan styres bedre mht. bl.a. temperatur, således at der ikke vil forekomme de store svingninger i fiskenes levevilkår, som erfaringsvis medfører sygdomme.

Samtidigt vil der ske en væsentlig omsætning af flere stoffer i forbindelse med recirkuleringen.

Ved etableringen af modeldambruget forventes, at forbruget af medicin og hjælpestoffer pr. produceret tons fisk ikke forøges, eftersom der kan oprettes langt mere stabile forhold. Under forsøgsordningen for modeldambrug vil anvendelsen af medicin og hjælpestoffer blive revideret på baggrund af de opnåede resultater. Eventuelle opnåede forbedringer vil blive anvendt i begge sektioner.

Samtidigt vil der ske en ikke uvæsentlig omsætning af flere stoffer i forbindelse med recirkulering i biofiltrene inden udledningen til Holtum Å.

Amtet har følgende bemærkninger til de i ansøgningen anførte muligheder indenfor renere teknologi:

Hele konceptet om modeldambrug er bygget op om begrebet renere teknologi, hvorfor indretning og drift af forsøgsdambruget til fulde efterlever de bedst kendte teknologier p.t. på dambrugsområdet. En forudsætning for hele forsøgsordningen er, at udledningen af fosfor og BI₅ holdes på samme niveau som dambrugsbekendtgørelsens niveau på trods af en dobbelt så høj fodertildeling. Udledningen af kvælstof vil dog blive potentielt højere i den 2-årige forsøgsordning. Efter evalueringen af prøverne, der udtages i forsøgsperioden, vil dambrugets fodertildeling blive reguleret, således at udledningen af kvælstof sikres at forblive på dambrugsbekendtgørelsens niveau.

Ad 1:

Amtet finder, at de fodertyper, der i dag anvendes på dambruget, er lavt forurenende. Amtet finder det vigtigt, at dambruget løbende vurderer, om de anvendte fodertyper kan erstattes med nye og mindre forurenende fodertyper. I den forbindelse ønsker amtet at gøre opmærksom på, at mindre forurening fra foder som regel vil betyde en bedre udnyttelse af foderet.

Amtet finder, at der med fordel kan indføres en rutine med daglige ilt- og vandføringsmålinger for at optimere udfodringen yderligere og dermed nedsætte udledningen. Der er derfor indført krav om daglige registreringer af ilt- og vandføring på dambruget.

Ad 2:

Med hensyn til energiforbrug vil der givet blive et noget højere forbrug end ved dambruget, drevet efter den hidtidige miljøgodkendelse, men amtet vurderer, at fordele (tilknyttet vandløbs- og faunapassageforhold) opvejer ulemper ved det forøgede energiforbrug.

Ad 4:

Indtil 1. april 2005 bør dambrugeren forberede sig på, hvordan de kommende udlederkrav kan overholdes. Amtet har konstateret, at der ikke er beskrevet, hvorvidt der i forsøgsperioden arbejdes på at opfylde nogle generelle indsatsområder:

- Indkøring af nye behandlingsprocedurer. F.eks. ved at behandle med lavere startkoncentrationer og/eller mere recirkulation.
- Substitution af skadelige stoffer med mindre skadelige stoffer. F.eks. optimere brugen af brintoverilteprodukter.
- Forebyggelse af sygdomme ved at dæmpe svingninger i vandparametre, sikre optimal sundhed i fiskebestanden og sætte fokus på bedre hygiejne på dambruget.
- Nye eller bedre vacciner.

I godkendelsen er der stillet krav om, at anvendelsen af medicin og hjælpestoffer til behandling af fiske sygdomme skal begrænses mest muligt ved hjælp af den bedste tilgængelige teknik.

Der er under de generelle vilkår i godkendelsen stillet krav om, at alle indsatte fisk skal være vaccineret mod rødmundssyge.

Det er generelt amtets opfattelse, at dambrugenes forbrug (og udledning) af medicin og hjælpestoffer bør kunne nedbringes ved indførelse af renere teknologi i form af ændrede driftsrutiner, sygdomsforebyggelse, vaccination m.v. Amtet ser derfor frem til, om den ændrede driftsform og indretning reducerer på forbruget af medicin og hjælpestoffer.

8.9 Støj, lugt og vibrationer

Ud fra placeringen af dambruget i forhold til nærmeste nabo og ud fra det på dambruget beskrevne udstyr og procedurer, vurderes det, at der ikke i det omgivende miljø vil være støj, vibration eller lugtgener. Der er tillige aldrig modtaget klager over dambruget.

8.10 Samlet vurdering

På baggrund af ansøgningen og de oplysninger, der i øvrigt foreligger i sagen, har Vejle Amt foretaget en samlet vurdering af dambrugets drifts- og forureningsforhold.

Der er ved godkendelse af dambruget lagt vægt på, hvad der er opnåeligt ved dambrugets anvendelse af den mindst forurenende teknologi og de bedst mulige forureningsbekæmpende foranstaltninger. Det er således amtets vurdering, at det med nærværende godkendelse er sikret, at dambrugets indretning og drift tilgodeser, at ressourceanvendelsen, forureningen og affaldsfrembringelsen begrænses mest muligt.

Vejle Amt har i sin vurdering af, om dambruget lever op til miljøbeskyttelseslovens intentioner lagt hovedvægten på, at den påvirkning, dambruget forårsager i nærrecipienten, begrænses mest muligt.

Samlet har Vejle Amt vurderet, at en godkendelse af Ejstrupholm Dambrug på de anførte vilkår ikke vil give anledning til nogen uacceptabel forureningspåvirkning af Holtum Å nedstrøms dambruget, samt at målsætningen i vandløbet, for så vidt angår vandkvaliteten ikke vil påvirkes yderligere.

Fjernrecipienten risikerer en øget kvælstoftilledning i de 2 år, hvor forsøget med det udvidede foderforbrug kører. Efter det 2-årige forsøg vil dambrugets udledning blive vurderet. Såfremt udledningen af kvælstof er højere end dambrugsbekendtgørelsens niveau, vil foderforbruget blive nedreguleret til dette niveau. Da dambruget bliver lagt sammen med Smedebæk Dambrug, kan en reduktion af foderforbruget i værste tilfælde blive mindre end den nuværende samlede fodertildeling på 189,7 tons pr. år.

Amtet har vurderet, at desinfektionen af lastbiler ikke kræver godkendelse, idet det oplyses, at mængden af stof, der måtte ramme jorden, er minimal.

Amtet har givet dispensation fra naturbeskyttelsesloven vedr. åbeskyttelseslinien samt skovbyggelinien, ved etablering af forsøgdambruget.

Amtet har foretaget en VVM-screening, som ikke har givet anledning til, at der skal foretages en VVM-vurdering. VVM-screeningen offentliggøres samtidig med denne godkendelse.

9. Tidsfrister

Overholdelse af vilkår

6 måneder fra godkendelsesdato	Vilkår: 53 Slam fra de gamle slamdepoter skal være afhændet.
1. januar 2005	Vilkår 41 Indsendelse af procedurer for anvendelse af medicin og hjælpestoffer efter 1. april 2005, der overholder amtets kvalitetskrav.
2-årig forsøgsperiode	Vilkår 20: Udføre egenkontrolprogram på 26 prøvedøgn i hvert af de 2 forsøgsår.
Før opstart af 2-årig forsøgsordning	Vilkår 44 Tilsende amtet skema/graf til aflæsning af vandføring ud af dambruget.
Før etablering	Vilkår 43: Målebygværk.

Indberetning

1. februar	Vilkår 74: Driftsjournalen skal opgøres én gang om året pr. 31 december. Resultatet skal sendes til amtet med de i bilag 3 beskrevne oplysninger inden den 1. februar det efterfølgende år.
13 og 25 måneder efter forsøgsperiodens start	Vilkår 11: Indsendelse af foderforbrug og produktion i henholdsvis første og andet år af forsøgsperioden.
En måned før udbringning	Vilkår 57 og Vilkår 60: Slamdepotet skal tømmes mindst én gang årligt. Mindst en måned før udbringning af slam til jordbrugsformål skal der udtages en repræsentativ prøve af slammet, og analyseresultaterne fremsendes til Vejle Amt direkte fra laboratoriet. Prøven analyseres for: <ul style="list-style-type: none">- Tørstof, % af vådvægt (TS)- Kvælstof, g/kg TS- Fosfor, g/kg TS- Cadmium, mg/kg TS- Nikkel, mg/kg TS Første gang, der udtages slamprøve efter godkendelsen i ikrafttrædelse, analyseres prøven også for de miljøfremmede stoffer: LAS, PAH, NPE, DEHP. Amtet vil herefter tage stilling til, om slammet fremover skal analyseres for disse stoffer.

Foranstaltninger uden tidsfrist

Når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet	<p>Vilkår 75:</p> <p>Driftsjournalen skal på forlangende forevises tilsynsmyndigheden. Den skal opbevares mindst 5 år efter afslutningen. Tilsynsmyndigheden kan forlange udskrift af driftsjournalen.</p> <p>Vilkår 70 og Vilkår 72:</p> <p>Hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, er dambruget forpligtet til at foretage foranstaltninger til afhjælpning af støj, vibrationer og lugtgener fra anlægget.</p>
--	--

Godkendelsen er sendt til:

- Dansk Aquakultur, Vejlsøvej 51, Bygning 7, 8600 Silkeborg
- Nørre Snede Kommune, Bellisvej 2, 8766 Nørre Snede
- Embedslægeinstitutionen for Vejle Amt, Vedelsgade 17 A, 7100 Vejle
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomiteen for Give og Nr. Snede, Kurt Lundsryd Jensen, Skovlunden 54, Thyregod, 7323 Give
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Woersåesgade 1, 7100 Vejle
- Danmarks Fiskeriforening, H. C. Andersens Boulevard 37, 1., Boks 403, 1553 København V
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Ferskvandscentret, Bygn. F., Vejlsøvej 51, 8600 Silkeborg.
- Miljøstyrelsen, Strandgade 29, 1401 København K.
- Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
- Fiskeriinspektoratet, Vesterballevej 1, 7000 Fredericia
- Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV
- Friluftsrådet, v/Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens
- Arbejdstilsynet, Kreds Vejle Amt, Hjulmagervej 8, Postboks 39, 7100 Vejle
- Told- og Skatteregion Vejle, Nordås 17, 7100 Vejle
- Danmarks Miljøundersøgelser, Att.: Lars Svendsen, Vejlsøvej 25, 8600 Silkeborg,
- Danmarks Fiskeriundersøgelser, Nordsøcentret, Att.: Per Bovbjerg Pedersen, 9850 Hirtshals.

Bilag 1 - Ansøgning om godkendelse, den 24. juni 2004, samt ansøgning af 19. april 2004 af forsøgsdambrug

Inklusiv målfast plan over dambrugets indretning 1: 500, dateret 1. juli 2004.

Kan rekvireres hos amtet.

Bilag 2 - Sagsforløb for godkendelsessagen

- 19.04.2004 Ansøgning om godkendelse af forsøgsdambrug.
- 19.05.2004 DMU: Oplysninger vedr. måleprogram (udvidet egenkontrol) for Ejstrupholm Dambrug under forsøgsordningen for modeldambrug.
- 03.06.2004 Amtets bemærkninger til ansøgning om godkendelse af forsøgsdambrug.
- 03.06.2004 Svar vedr. Ejstrupholm Dambrug - oplysninger om slam.
- 17.06.2004 Kopi af kommunens skrivelse af 9/6-2004 til Dansk Dambrugerforening vedr. Ejstrupholm Dambrug - svar vedr. evt. landzonetilladelse
- 24.06.2004 Ansøgning om sammenlægning af Smedebæk Mølle Dambrug og Ejstrupholm Dambrug til forsøgsdambrug.

Bilag 3 - Driftsjournalens indhold

1. Bestand af fisk og foderbeholdning ved årets begyndelse.
2. Bestand af fisk og foderbeholdning opgjort en gang om måneden.
3. Slutbestand af fisk og foderbeholdning ved årets slutning.
4. Tidspunkt for strygning af moderfisk.
5. Tilgang af fisk.
6. Afgang af fisk ved salg.
7. Indkøb af foder med angivelse af fodertyper og pillestørrelse.

De under 4-7 angivne oplysninger skal indeholde oplysninger om mængde og art samt om tidspunktet for den nævnte hændelse. Foderets sammensætning, jf. nr. 7, skal tillige kunne dokumenteres ved hjælp af varedeklaration eller analyseresultaterne fra et autoriseret laboratorium.

8. Anvendelse af medicin og hjælpestoffer til sygdomsbekæmpelse med angivelse af årsag til behandling, behandlingsmåde, medicin og hjælpemidlets navn og mængde, samt begyndelses- og slutdato for behandlingen. Lagerstatus for medicin og hjælpestoffer skal opgøres 1 gang månedligt.
9. Tidspunkt for oprensning af kanaler og fiskedamme skal indføres samme dag, som oprensningen foretages. Den oprensede mængde slam skal opgøres.
10. Tidspunkt for oprensning af plantelagune og slamdepot skal indføres samme dag, som oprensningen udføres. Den oprensede mængde slam skal opgøres.
11. Afgang af døde fisk med angivelse af mængde, art og opgørelsesperiode. Ekstraordinært store mængder opgøres straks.
12. Foderforbruget med opgørelse for hver fodertype for sig, med angivelse af mængde og pillestørrelse. Opgørelsen skal ske mindst en gang om måneden.
13. Yngelproduktion med angivelse af antal eller mængde moderfisk og mængden af yngel. Opgørelsen foretages ved gydningens påbegyndelse og yngelperiodens slutning.
14. Vandføringen incl. returpumpning registreres dagligt.
15. Vandets iltmætning i dambrugets ind- og udløb skal kontrolleres hver dag og indføres i driftsjournalen.
16. Returpumpning. Angivelse af periode, mængde og årsag.
17. Væsentlige driftsforstyrrelser med angivelse af art og periode, samt oplysninger om foretagne modværgeforanstaltninger.
18. Slutdeponering af slam. Opgørelsen sker, hver gang der udtages slamprøve til analyse med henblik på bortskaffelse, med oplysning om mængde, og hvor slammet blev deponeret.
19. Dambrugets egenkontrol.

Bilag 4 - Støj og lugt

Støj

1. Driften af dambruget må ikke medføre, at dambrugets samlede bidrag til støjbelastningen Lr (referenceniveau 20 µPa) overstiger nedenstående grænseværdier, der er angivet som det ækvivalente korrigerede støjniveau i dB(A).

Tidsrum	Mandag – fredag kl. 07.00-18.00	Mandag – fredag kl. 18.00-22.00	Alle dage kl. 22.00-07.00
Områdetype	Lørdag kl. 07.00-14.00	Lørdag kl. 14.00-22.00	
		Søn- og helligdage kl. 07.00-22.00	
Boliger i det åbne land	55	45	40

De anførte grænseværdier skal overholdes indenfor følgende referencetidsrum:

For dagperioden på hverdage man- til fredag samt søndage kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

I dagperioden på lørdage kl. 07.00-14.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 7 timer, og i perioden fra kl. 14.00-18.00 på lørdage skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 4 timer (fastsat efter "Orientering fra Miljøstyrelsens Referencelaboratorium for støjmålinger", nr. 10, november 1989).

For aftenperioden alle ugens dage kl. 18.00-22.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00-07.00 alle ugens dage skal grænseværdierne overholdes indenfor den mest støjbelastede halve time.

2. Fra kl. 22.00 til 07.00 alle ugens dage må dambrugets bidrag til maksimalværdien af støjniveauet i områder med boliger, herunder fritliggende boliger i det åbne land, ikke overskride de anførte natgrænseværdier med mere end 15 dB(A) - målt med tidsvægtning FAST, jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1984 om ekstern støj fra virksomheder.
3. Dambruget skal på forlangende fra og efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden lade udføre målinger og beregninger til dokumentation af, at støjgrænseværdierne i vilkår 71 er overholdt, dog normalt højst 1 gang årligt. Dokumentation i form af målinger og beregninger skal være tilsynsmyndigheden i hænde i skriftlig form senest 3 måneder efter, at krav herom er fremsat.

Dambruget udarbejder oplæg til antal og placering af målepunkter og måleområder for hvilke, der skal måles og beregnes. Oplægget forelægges tilsynsmyndigheden, inden målingerne udføres.

Støjdokumentation til brug for kontrol af grænseværdiernes overholdelse skal udføres i overensstemmelse med Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 637 af 30. juni 1997 om kvalitetskrav til miljømålinger, udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v.

4. Støjbidraget i de fastlagte måle- eller beregningspunkter i de i pkt. 2 nævnte områder skal enten bestemmes ved:

- 1) direkte måling af dambrugets samlede støjbidrag i henhold til Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 om måling af ekstern støj fra virksomheder, eller

- 2) ved nærfeltmålinger af støjemissionen fra alle betydende enkeltstøjkilder (ventilatorer, kompressorer, beluftningsblæsere, pumper, kørsel og anden intern transport) med efterfølgende beregning af dambrugets samlede støjbidrag i henhold til Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Støjgrænsen anses for overholdt, hvis de målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end eller lig med støjgrænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes, jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1984, ekstern støj fra virksomheder og Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1993, beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Lugt

5. Dambruget må ikke give anledning til lugtgener. Såfremt der skulle opstå lugtgener, der af amtet skønnes at være væsentlige, skal dambruget straks iværksætte tilstrækkelige afhjælpende foranstaltninger.
6. Dambruget skal på forlangende fra og efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden lade udføre målinger og beregninger til dokumentation af, at lugtgrænseværdierne er overholdt. Dokumentation i form af målinger og beregninger skal være tilsynsmyndigheden i hænde i skriftlig form senest 3 måneder efter, at krav herom er fremsat.

Dokumentation i form af måling, analysering og beregning af lugtkoncentration og lugtemission skal udføres af et firma, der af tilsynsmyndigheden er accepteret hertil.

Dokumentationen skal indeholde resultater af alle enkeltmålinger og beregninger.

Bilag 5 - Måleprogram

Måleprogram (udvidet egenkontrol) for Ejstrupholm Dambrug under forsøgsordningen for modeldambrug, og efter de retningslinjer de projektansvarlige (DMU/DFU) i øvrigt fastsætter, kan rekvireres hos amtet.